

Skarp kritikk av utviklingen innenfor psykisk helse:

- Mange har fått det verre

Arne Olav L. Hageberg

Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet

Leste du Dagbladet 9. mars? Da fikk du trolig med deg psykolog Anne Skards kronikk «Derfor forlater jeg psykiatrien». Vi møtte henne for å høre hvor skoen trykker.

KRITISK: «Jeg er ikke i tvil om at forholdene de siste årene er blitt forverret både for pasientene og de ansatte,» skrev psykolog Anne Skard i en kronikk i Dagbladet for en tid tilbake.

– Først og fremst trykker det veldig for pasientene, svarer Skard.

– Mange som trenger et tilbud, får det ikke. Og de som får, får ofte et kortere og dårligere tilbud enn de burde ha. Det er den viktigste skoen. Men det er jo en sko til, og den trykker for de ansatte, som

i dag er utsatt for et enormt press. De har fått mye mer å gjøre. Det er flere møter, flere individuelle planer som skal utarbeides, flere kontakter som skal pleies, og i tillegg er vi pålagt å dokumentere alt vi gjør. Det går ikke på normal arbeidstid, sier Anne Skard, som tror de fleste som jobber innen psykisk helse, har merket det økte presset.

Selv vil hun det altså ikke mer, og slutter i jobben som sjefpsykolog ved en av Oslos DPS-er.

Fokus på rettigheter

– Det er blitt mindre tabu å ha psykiske problemer, noe som har ført til langt flere henvendelser fra pasienter. Samtidig er fokuset på pasientens rettigheter blitt mye sterkere. Mange er for eksempel opptatt av at de har rett til innsyn i journalen sin.

Skard forteller hvordan trikkedrapet og trusselen om amerikanskliknende rettssaker har gjort at psykologen må jobbe mye mer med dokumentasjon for å være sikker på å ha ryggen fri.

– Før var journalen like mye en huskelapp for psykologen, sier Skard.

– Jeg synes det i dag blir lagt altfor stor vekt på journalføring og dokumentasjon. Det er ingen som sjekker om psykologen virkelig har gjort det som står i journalen. Jeg er mer opptatt av hva du faktisk har gjort, enn av hva du har skrevet.

– *Men er dette negativt? Er ikke dokumentasjon en god ting?*

– Jo, jeg sier ikke at det er negativt. Men det er tidkrevende. Jeg er enig i at vi skal bruke mer tid på å dokumentere det vi gjør, selv om noe er overdrevet, sier hun og nevner unødvendige møter og telefonsamtaler – som også skal journalføres.

– Poenget mitt er at det går på bekostning av pasientene. De er opptatt av å bruke tid på å samtale med behandleren.

– *Men kan det ikke være at du opplever det slik fordi du alltid har hatt en forsvarlig praksis? Kravene til kvalitetssikring og dokumentasjon er kanskje nødvendig for andre psykologer, selv om du opplever dem som overflødige.*

– Det vil være et mistillitsforslag til alt helsepersonell. Man må gå ut fra at utdannet helsepersonell utfører forsvarlig arbeid. Det vil alltid finnes «brodne kar», men de kan ikke avsløres med journalføring, repliserer Skard.

For få folk

– Det eneste som kan bedre situasjonen, er flere kvalifiserte fagfolk, sier Skard, og innrømmer at styresmaktene var kronikkens adressat.

– Det er kjekt å snakke om opptrappingsplaner, men det må følges opp med midler som skaffer flere mennesker, fordi alle har begrenset tid. Jeg skulle ønske noen hadde tenkt på dette for 20 år siden, for slikt krever langsiktig planlegging. Det holder ikke bare å opprette nye stillinger og studieplasser. Man må ha flere kvalifiserte lærere til å utdanne de som skal fylle de nye stillingene også.

– Dette gjelder ikke bare psykologer. Psykiatriske sykepleiere gjør for eksempel en kjempejobb, men heller ikke de vokser på trær.

På grunn av personalmangelen innen psykisk helsevern ligger ifølge Anne Skard lista for å få behandling altfor høyt i dag.

– Tilbudet er så dårlig at svært mange psykisk syke ikke faller inn under bestemmelsene om «rett til helsehjelp». Som behandler opplever jeg det veldig ubehagelig å måtte avslutte behandlingen når

jeg ser at pasienten skulle hatt mer hjelp, men det må vi gjøre for å ta inn pasienter som har det enda verre. Man kan bare tenke seg hvordan pasientene som mister tilbudet, opplever det.

Mange kjenner seg igjen

– I dagbladkronikken skriver du at «veien til helvete er brolagt med gode forsetter». Hva er da veien til himmelen brolagt med?

– Mennesker og tid. Det som er sentralt for våre pasienter er kontakt med mennesker som har tid. Det trenger ikke bare være fagfolk. Det kan også være bofellesskap der man har glede av hverandre, svarer Skard.

Psykologen forteller om samtaler med kolleger over hele landet, som opplever det som henne.

– Det har kommet naturlig frem, uten at jeg har brakt det på bane, understreker hun.

Og etter at kronikken sto på trykk, har sympatierklæringene strømmet på.

– Folk kjenner seg igjen. «Dette kunne vi ha skrevet selv», sier de. Mange har sagt at de syntes det var godt å se at de ikke var alene, og at de skulle ønske flere sa fra.

Fagforeningene bør gjøre mer

– Hvorfor er det ikke flere som sier fra, dersom dette er et så stort problem?

– Det er alltid skummelt å stikke hodet ut. Dessuten er helsearbeidere generelt svært lojale. Vi er opptatt av taushetsplikten – både den lovpålagte og den selvpålagte. Og så har vi veldig innarbeidede rutiner for hvilken vei vi skal gå med ting: vi skal gjøre det korrekt og gå tjenestevei, ikke til mediene. Selv fant jeg ut at jeg kunne gjøre det nå da jeg skulle slutte.

Telefonen på kontorpulten til Anne Skard ringer. Hun tar den, og avtaler å møte en kollega når intervjuet er over.

– Det var enda en som ville snakke med meg om kronikken, forteller Skard før hun tar opp tråden fra i sted.

– Som sagt: Vi er veldig opplært til at ting skal gå tjenestevei. Det er nettopp derfor at fagforeningene, som ikke er bundet av det samme, bør gjøre mer. Det har vært for lite fokus på den situasjonen som er kommet etter 2001. Jeg skulle ønske interesseorganisasjonene hadde kommet klarere ut med hvordan situasjonen faktisk er, sier Anne Skard, som nå altså vil finne noe annet å gjøre.